

Часнікова Олена, в.о. проректора
Борбіт Алла, завідувачка відділу
дистанційної освіти
Федорчук Валерій, завідувач відділу
інформатики
Мазуркевич Ірина, методистка відділу
дистанційної освіти
КНЗ КОР «Київський обласний інститут
післядипломної освіти педагогічних
кадрів»

Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти загальної середньої освіти в умовах дистанційного навчання

Технології дистанційного навчання:

- кейс-технологія - заснована на використанні наборів (кейсів) текстових, аудіо-візуальних та мультимедійних навчально-методичних матеріалів та їх розсиланні для самостійного вивчення та організацією регулярних консультацій з викладачами (тьюторами) традиційним або дистанційним способом;
 - ТВ-технологія - базується на використанні систем телебачення для доставки навчально-методичних матеріалів та організації регулярних консультацій з викладачами (тьюторами);
 - Інтернет-мережева технологія - базується на використанні мереж Інтернет та телекомунікацій для забезпечення навчально-методичними матеріалами та інтерактивної взаємодії між суб'єктами навчання;
 - змішана технологія
- Пропонуємо під час карантину використовувати змішану технологію, поєднуючи кейс та інтернет-мережеву.

1. Вибір стратегії організації дистанційного навчання

Стратегія дистанційного навчання має бути узгоджена з педагогічними працівниками закладу освіти, що безпосередньо долучені до процесу, та затверджена наказом керівництва закладу освіти, який врегульовує організацію дистанційного навчання на період карантину.

Рекомендуємо обирати такі стратегії:

Стратегія асинхронного дистанційного навчання

Учасники освітнього процесу не спілкуються у режимі реального часу і обмежені лише конкретними періодами часу, у який мають бути завершені окремі етапи роботи.

E-mail дистанційне навчання здійснюється через листування учителя і учнів через мережу Інтернет. Класичний варіант E-mail навчання передбачає отримання учнем щоденних у один і той же час поштових повідомлень, що містять невелику кількість текстового матеріалу та перевірочні питання до нього. До листа також можуть входити активні посилання на додаткові матеріали (статті з періодичних видань, оригінальні тексти, презентації, відео фрагменти), що їх можна переглянути у мережі Інтернет.

Для спрощення доставки матеріалів до учнів можна їх надсилати всім учасникам навчання одним листом, вказавши їхні електронні адреси через крапку з комою у рядку адресування. По завершенні періоду дистанційного навчання учню надаються перевірочні завдання, що складені з питань, які надавалися під час вивчення окремих фрагментів матеріалу.

Стратегія навчання на платформах соціальних мереж

У обраній соціальній мережі (Google+, FaceBook тощо) створюється окрема група (коло, спільнота), на якій учитель розміщує навчальні матеріали. Це можуть бути як його

власні матеріали, так і матеріали інших авторів з теми, що знайдені у в Інтернеті, або у тій же самій соціальній мережі. Учням пропонується ознайомитися з матеріалами і написати до них коментар на задану тему (можуть бути як однакові, так і різні) і встановленого обсягу. У цьому випадку краще використовувати завдання, які потрібно обговорювати, хоча, і розрахункові завдання допускаються. Наприклад, для невеличкого есе-коментаря достатньо 1000 – 1200 символів без урахування відступів, а відповідь на розрахункове завдання може виглядати як звичайне число, або зображення сторінки зошита з його розв'язанням.

При такій формі асинхронного спілкування матеріали і відповіді доступні всім учасникам навчального процесу, але, за необхідністю, вчитель може звернутися до учня через панель швидких сповіщень (чат). Слід зазначити, що характер створеної спільноти має бути таким, щоб вчитель мав можливість керувати сторінкою і вилучати невдалі матеріали і коментарі, розміщені на ній учнями. Також для зручності можна обрати формат спільноти з обмеженим доступом (тільки для учасників спільноти).

Стратегія синхронного дистанційного навчання

Вимагає від учасників освітнього процесу одночасної присутності у віртуальному середовищі хмарного сервісу або програми. Здійснюється шляхом організації одночасної зустрічі учасників навчання через різноманітні сервіси для on-line спілкування (Skype, GoogleTalk, спільні документи).

Звертаємо увагу, що організація такої форми роботи може бути досить складною при великій кількості учасників освітнього процесу (безкоштовні сервіси для спілкування підтримують невелику кількість учасників, не всі учасники своєчасно під'єднуються до зустрічі через технічні складнощі налаштувань пристрою чи швидкості Інтернет-зв'язку тощо), тому цю форму доцільніше використовувати як додатковий елемент іншої форми асинхронного дистанційного навчання. Наприклад, учні поділяються на групи, кожній з яких надається завдання скласти (відредагувати, обговорити тощо) спільний навчальний матеріал, розташований на сервісі спільних документів. Тоді учасники групи самі зв'язуються між собою для виконання завдання, а результати (за необхідності й процес) його виконання учитель може спостерігати у обраному хмарному середовищі або отримати його від учнів електронною поштою.

2. Планування та організація самостійної роботи учнів

На основі аналізу організації самостійної роботи учнів за традиційною формою навчання, відповідно до навчального плану, потрібно розробити навчально-тематичний план самостійної роботи учнів в умовах проведення дистанційного навчання для кожного навчального предмету.

Доцільно сформулювати завдання для самостійної роботи учнів, враховуючи особливості використання технічних засобів підтримки дистанційного навчання. При цьому потрібно брати до уваги, що не всі форми та методи самостійної роботи учнів можна автоматично перенести в електронне навчальне середовище. Учителю необхідно спроектувати весь цикл завдань за темами, що вивчаються. Звичні для традиційної школи форми навчання адаптуються для роботи з гаджетами: вірші у формат відеозапису, контрольні роботи – у формат тестів.

При виконанні учнем самостійної роботи вчителю рекомендовано:

- забезпечити відповідний рівень допомоги та підтримки самостійної роботи учнів;
- сформулювати перелік завдань учням;
- визначити, які завдання доцільно виконувати індивідуально, а які в малих групах (до складу малих груп як правило входять 3—5 учнів);
- рівень завдань та технічної підтримки, яка потрібна для його виконання, повинен підібрани адекватно до навчальних можливостей учня;
- на рівень завдань не повинен впливати загальний рівень володіння учнями інформаційними технологіями;

– не можна пропонувати завдань, виконання яких потребує дуже багато часу, або використання спеціального програмного забезпечення та інформаційних ресурсів, яких немає у наявності, або якими учень ще не володіє.

Особливу увагу потрібно приділяти створенню прозорої оцінки результатів навчання учнів. Беручи до уваги, що самостійна робота може виконуватися і групою учнів, потрібно також сформулювати прозору стратегію оцінювання внеску кожного учня у виконання завдання, або прийняти рішення про виставлення однієї і тієї ж оцінки всім учням групи.

Окремо потрібно розглянути питання зберігання результатів самостійної роботи учнів. Це дозволить уникнути питань щодо справедливості виставлення оцінки. Необхідно розробити загальну стратегію діяльності педагогічного колективу або окремого вчителя з питань інформування батьків щодо особливостей проведення та оцінювання самостійної роботи учнів. Така стратегія залежить від низки факторів, і може бути прийнята на основі загальної політики школи.

3. Час та умови проведення занять

Організація електронних консультацій та безперервної підтримки учня під час навчання є обов'язковим елементом діяльності вчителя. Час та умови проведення занять потрібно планувати заздалегідь. Обговорення результатів навчання можна проводити в режимі реального часу, наприклад, у межах спеціально організованого вебінару. Рекомендується також орієнтувати учнів старших класів на самостійне проходження он-лайн тестів, яких багато в мережі Інтернет у вільному доступі. У разі виникнення питань, учень може у будь-який момент звернутися до вчителя онлайн. Школярів молодших класів має супроводжувати ще й тьютор – це може бути мама, бабуся, няня чи будь-яка інша людина, яка організовує процес навчання малюка, орієнтуючись на настанови вчителя.

Наприклад, TestProvider (<http://www.testprovider.com>), тренувальне on-line тестування (підготовка до ЗНО) <http://194.44.221.30:8180/index.jsp> тощо.